

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Zorgboerderij Laan, Middelle

Toezicht jeugdigen in jeugdhulp (JIJ)

Rapport Zorgboerderij Laan

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

We zijn er trots op dat de kinderen met plezier komen. De kinderen en hun ouders zijn positief over de sfeer. Als familiebedrijf werken we zelf ook al meerdere generaties met plezier samen. We vinden het belangrijk om alle deelnemers op een persoonlijk manier te benaderen, zodat ze zich welkom voelen. We zijn er trots op dat deelnemers zich snel op hun gemak voelen en zichzelf durven te zijn. Daardoor komen ze tot bloei. Ze werken aan hun sociale vaardigheden en doen op de boerderij vakspecifieke kennis op die ze later kunnen gebruiken in hun verdere leven.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

Rapporteren: Landzijde en de bij haar aangesloten boeren werken sinds een paar jaar met een ECD. Afgelopen jaar lag de focus voor de boeren op de administratieve kant (aanwezigheidsregistratie) en raadplegen van beschikbare inhoudelijke informatie. In 2023 richten we ons op zelf rapporteren in het ECD. Hierbij wordt ook aandacht geschonken aan het belang van het delen van informatie als er met een team van meerdere mensen wordt gewerkt en aan individuele risicosignalering. De implementatie van deze werkwijze doen we via scholing op de netwerkavonden in 2023.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Als de jeugdigen bij de evaluaties aanwezig zijn zal het evaluatiegesprek anders verlopen. De jeugdige krijgt de gelegenheid zelf aan te geven hoe hij/zij vindt dat aan de doelen wordt gewerkt. Hiermee kan het zelfvertrouwen en de motivatie worden vergroot. Vooraf zal met betrokken ouders en behandelaren op maat worden afgewogen of het kind al dan niet geheel of gedeeltelijk wordt uitgenodigd. Ook praktische bezwaren kunnen bij de afweging een rol spelen. Bij de evaluatiegesprekken zal ook de input vanuit de rapportages en risicosignalering input kunnen geven voor het gesprek.

Conclusie van de inspectie

De inspectie ziet dat Zorgboerderij Laan een warme en huiselijke omgeving biedt waar kinderen graag komen en waarbij er aandacht is voor hun individuele behoeften.

Tegelijkertijd kan Zorgboerderij Laan zich verder ontwikkelen door meer te investeren in de deskundigheidsbevordering en het methodisch handelen van haar medewerkers. In dit traject ziet de inspectie een belangrijke rol weggelegd voor Stichting Landzijde. De inspectie vraagt hiertoe een verbeterplan op.

1 Inleiding

In oktober 2022 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (Inspectie) toezicht uit bij Zorgboerderij Laan in Middelie.

Aanleiding

In Nederland zijn veel zorgboerderijen. Een deel daarvan is aangesloten bij een overkoepelende organisatie. Deze koepels ondersteunen de zorgboerderij maar ook cliënten, hulpverleners en verwijzers. Aangesloten zijn bij een koepel kan betekenen dat een zorgboerderij aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet. De inspectie wil met haar toezicht bij zorgboerderij Laan de kwaliteit van de zorgboerderij toetsen en tegelijkertijd nagaan of aangesloten zijn bij een koepel, in dit geval Stichting Landzijde (hierna: Landzijde), bijdraagt aan de kwaliteit van een zorgboerderij.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur. Op basis van de hulpvorm 'Zorgboerderij met dagbesteding' is een selectie van acht normen gekozen. Het toetsingskader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

Beschrijving Laan

Zorgboerderij Laan (hierna: Laan) is een zorgboerderij die is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 36034592. Laan heeft een contract met Landzijde op grond waarvan zij ondersteuning en begeleiding biedt aan cliënten met een zorgvraag. Landzijde is een zorgaanbieder die in Noord-Holland groepsbegeleiding en kortdurend verblijf biedt op bij haar aangesloten zorgboerderijen, waaronder Laan. De begeleiding voorziet voornamelijk in dagbesteding aan volwassenen met een psychiatrisch probleem of een psychische hulpvraag, en aan jeugdigen met een lichte vorm van autisme, ADHD en/of hechtingsproblematiek. Het betreft hier jeugdigen tussen grofweg de zes en zeventien jaar oud. Laan behandelt geen cliënten. In enkele gevallen kan er wel een externe behandelaar betrokken zijn bij de zorg aan cliënten.

De dagbesteding aan jeugdigen vindt plaats op doordeweekse dagen, op zaterdagen en tijdens schoolvakanties. In veel gevallen is er sprake van respijtzorg om ouders te ontlasten. Eenmaal per maand kunnen maximaal vier jeugdigen van vrijdag op zaterdag een dagje komen logeren. Op het moment van het toezicht komen, naast de volwassen cliënten, wisselend over de week zo'n 21 jeugdigen naar de zorgboerderij. Laan begeleidt deze jeugdigen op grond van de Jeugdwet. Eén jeugdige ontvangt begeleiding vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz).

Ruim twintig jaar geleden is de moeder van de eigenaar gestart met zorgboerderij Laan. Aanvankelijk werd alleen hulp geboden aan volwassen cliënten, sinds 2016 verzorgt Laan ook de begeleiding van jeugdigen. Drijvende kracht achter de zorgboerderij is de familie Laan. Vader en oudste dochter (hierna: zorgboeren) zijn verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en dagelijkse gang van zaken op de zorgboerderij. Zij zijn aanspreekpunt voor cliënten, ouders en voor Landzijde. Verder houdt de jongste dochter zich vooral bezig met het vervoer van cliënten en helpt ze mee op de kwekerij. Moeder doet de administratie. De ouders van de eigenaar helpen als vrijwilliger mee op de zorgboerderij. Ook heeft Laan twee begeleiders in dienst op basis van een nul-urencontract; zij werken met name op de zaterdag, in vakanties of als invalkracht.

Laan is als zorgboerderij aangesloten bij Landzijde. Landzijde faciliteert de zorgboeren bij het matchen van cliënten, neemt regie bij het organiseren van de zorg en staat als contractpartner van gemeenten en zorgkantoren garant voor de kwaliteit van zorg. Vanuit Landzijde zijn twee medewerkers verbonden aan Laan; een zorgcoördinator en een regiocoördinator. Beiden zijn SKJ-geregistreerd.

De zorgcoördinator doet de intake van cliënten, de (financiële en inhoudelijke) afstemming met de plaatsende instantie en stelt het begeleidingsplan op. Zij is eindverantwoordelijk voor het begeleidingstraject van de jeugdigen bij Laan.

De regiocoördinator is betrokken bij de selectie van de zorgboeren en is voor een zorgboer het dagelijkse aanspreekpunt, zowel bij organisatorische zaken rond de zorgboerderij als inhoudelijke zaken bij de dagelijkse begeleiding van jeugdigen. De regiocoördinator kent en bezoekt regelmatig alle zorgboerderijen in de regio. De matching van een jeugdige met een specifieke zorgboerderij (op grond van de verzamelde informatie door de zorgcoördinator) doet de regiocoördinator. Zij neemt in de regel ook deel aan de evaluaties van de begeleidingsplannen.

Landzijde is aangesloten bij de Federatie Landbouw en Zorg (FLZ). De zorgboerderijen zijn via Landzijde lid van de FLZ en werken met het kwaliteitskeurmerk 'Kwaliteit laat je zien!'. De zorgboeren die hiermee werken zijn aangesloten bij de 'Landelijke kwaliteitswaarborg zorgboeren'. Bij Landzijde werken alle zorgboeren met dit landelijke kwaliteitssysteem voor zorgboeren. De zorgboeren die werken volgens dit systeem zijn verplicht om binnen één jaar na start een goedgekeurd kwaliteitssysteem te hebben. Het kwaliteitssysteem van Laan is positief beoordeeld en heeft daarom het keurmerk 'Kwaliteit laat je zien!' gekregen.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Analyse

De inspectie constateerde op de volgende normen alleen positieve punten:

- Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners (norm 1.1).
- De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen (norm 3.4).

Verbetering is nodig op de volgende normen:

- De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving (norm 1.5).
- Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen (norm 2.1).
- Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht (norm 2.3).
- Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders (norm 2.4).
- De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp (norm 3.2).
- De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp (norm 3.3).

Vervolg

De inspectie verwacht dat zorgboerderij Laan bovenstaande verbeterpunten vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn. Dit verbeterplan moet **voor 24 maart 2023** aan de inspectie worden verzonden. Het plan wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

Omdat een groot deel van de verbeterpunten betrekking heeft op de wijze waarop Stichting Landzijde haar kwaliteitssysteem heeft ingericht zal de inspectie, mede gelet op de bredere focus op de rol van Landzijde in dit toezicht, haar bevindingen met Landzijde bespreken.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is. De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
- *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
- *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Beeld

**Gezonde
ontwikkeling**

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.1		Oordeel
	Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.	

De zorgboeren vertellen dat nieuwe cliënten in de meeste gevallen door de ouders of de gemeente worden aangemeld bij Landzijde. In enkele gevallen wordt de zorgboerderij zelf door ouders benaderd, maar dan verwijst Laan ouders door naar Landzijde. De zorgcoördinator van Landzijde vraagt vervolgens het cliëntdossier van de gemeente op en plant een intakegesprek bij ouders thuis, waarbij ook de jeugdige aanwezig kan zijn. Op grond van de verzamelde informatie en de wensen van ouders en jeugdige maakt de zorgcoördinator het begeleidingsplan, het zogenaamde functioneringsplan. In dit plan zijn de doelen van de begeleiding en de analyses van de risico's opgenomen.

Dit plan bespreekt de zorgcoördinator in het wekelijks overleg met alle zorgcoördinatoren van Landzijde om te bepalen of er contra-indicaties zijn (zoals het bieden van medische handelingen) en of een zorgboer de gevraagde begeleiding kan bieden. Vervolgens legt zij het functioneringsplan aan de ouders voor. Samen met de regiocoördinator zoekt de zorgcoördinator een zorgboerderij in de regio die het meest passend is bij de hulpvraag. Zij regelt dan ook de financiering van de gewenste begeleiding bij de gemeente of het zorgkantoor. De zorgboer ontvangt het functioneringsplan en bepaalt of het kind bij hen en de andere jeugdigen past. Als dit zo is, nodigt de zorgboerin van Laan de ouders en de jeugdige uit om te komen kennismaken op de zorgboerderij.

Ouders vertellen aan de inspectie dat ze zelf invloed hebben op het plaatsingsproces van hun kind. In overleg met Landzijde kunnen verschillende geselecteerde zorgboerderijen worden bezocht en kunnen ouders en jeugdige de zorgboerderij kiezen die het best bij hen past. Uit de dossiers die door de inspectie zijn ingezien blijkt dat relevante informatie over de voorgeschiedenis in de dossiers is opgenomen. Namen van betrokken hulpverleners en contactpersonen staan vermeld in de dossiers.

Uit de observatie van de interactie tussen de zorgboeren en de jeugdigen en gerichte vragen aan de jeugdigen constateert de inspectie dat de zorgboeren de jeugdigen goed kennen en op een persoonlijke manier benaderen. Daarbij kunnen de zorgboeren aan de inspectie aangeven wat de achtergrond is van een jeugdige en wat deze aan begeleiding nodig heeft.

De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.

Zorgboerderij Laan ligt in de landelijke omgeving van het Noord-Hollandse Middelie. Op het erf van de zorgboerderij bevinden zich tevens de woningen van de ouders en de oudste dochter van de eigenaar. De eigenaar en zijn vrouw wonen op korte afstand van de zorgboerderij. Naast zorg-gerelateerde werkzaamheden vindt er op het terrein van Laan ook kleinschalige veeteelt en sierteelt plaats. Dagbesteding voor de jeugdigen wordt geboden in de grote stal en op het buitenterrein. De vier logeerplekken bevinden zich in het woonhuis van de dochter.

Het buitenterrein is overzichtelijk en ziet er verzorgd uit. Er is een groot speelterrein met speeltoestellen en een moestuin die jeugdigen mogen onderhouden. De opbrengst van de moestuin wordt gedoneerd aan de Voedselbank. Tevens is er een wei waar koeien en schapen grazen. In de ruime stal worden de binnen-activiteiten georganiseerd. Hier verzamelen de cliënten zich bij aanvang van de dag, wordt het programma besproken en gaan de jeugdigen in groepjes of individueel activiteiten doen. Tijdens het bezoek van de inspectie zijn enkele jeugdigen aan het knutselen en loombandjes aan het maken. Anderen maken onder begeleiding een skeltocht en weer anderen helpen bij de verzorging van de dieren en het onderhouden van de moestuin.

De stal is in verschillende ruimten ingedeeld: boven is de kantoorruimte voor het personeel, op de begane grond bevindt zich de gemeenschappelijke ruimte voor de cliënten en de kantine. Ook is er een ruimte voor dieren die daar in de winterperiode verblijven, en die door de jeugdigen onder begeleiding verzorgd mogen worden. Het valt de inspectie op dat jonge en oudere cliënten gemoedelijk in gescheiden groepjes activiteiten doen en dat de medewerkers op natuurlijke wijze begeleiding bieden. De gemeenschappelijke kantine/verblijfsruimte is huiselijk ingericht en er heerst een ongedwongen sfeer. In de gesprekken met ouders wordt dit beeld bevestigd; hun kinderen gaan met plezier naar Laan toe en voelen zich daar thuis. Ze vertellen dat de dagbesteding hun kinderen ontspanning biedt en de mogelijkheid om zich nuttig te voelen. Ze werken aan hun sociale vaardigheden, en door hun werkzaamheden doen ze vakspecifieke kennis op die ze later kunnen gebruiken in hun verdere leven.

In een enkel geval begeleidt Laan cliënten die, door omstandigheden, niet meer naar school gaan maar wel leerplichtig zijn. De regiocoördinator geeft aan dat er in dergelijke gevallen afstemming met school en leerplichtambtenaar is om tot een werkbaar begeleidingstraject te komen. Op het moment van toezicht verblijft er een cliënt bij Laan die vier dagen per week dagbesteding krijgt en onderwijsbegeleiding via het (digitale) programma 'Buiten Gewoon Leren' van Landzijde.

De logeerkinderen verblijven in de woning van de oudste dochter. Hun kamers bevinden zich op de eerste verdieping op gehooraafstand van de slaapkamer van de zorgboer en zien er verzorgd uit. Op het moment van toezicht maken drie jongens en één meisje gebruik van de logeerfaciliteit. De jongens slapen op één kamer, het meisje heeft haar slaapplek op de studeerkamer. Op de gang staat een babyfoon. Op de begane grond is een grote speelkamer waar de logeerkinderen kunnen spelen.

De inspectie ziet tijdens het toezicht de zorgboeren, vrijwilligers en medewerkers in interactie met de jeugdigen. De wisselwerking is positief, de jeugdigen worden serieus genomen en luisteren ook naar de begeleiders. De observatie van de inspectie komt overeen met wat ouders vertellen.

De zorgboeren vertellen de inspectie dat zij geen vrijheidsbeperkende maatregelen toepassen. Wel hangen er enkele camera's. Deze zijn niet gericht op de verblijfruimtes maar hangen bij de ingang van de stal en binnen bij het schapenhok. Cameratoezicht heeft, volgens de zorgboeren, vooral een preventieve functie ter voorkoming van inbraak en om in de lammertijd zicht te houden op de drachtige schapen.

Tijdens de rondleiding heeft de inspectie rookmelders, brandblussers en nooduitgangen gezien. De jeugdige die de inspectie rondleidt vertelt dat er regelmatig brandoefeningen worden gehouden. Jeugdigen zijn hier goed op voorbereid en weten wat ze moeten doen in geval van een brandalarm. Vanuit het Keurmerk en de audits van Landzijde is brandveiligheid een vast aandachtspunt.

Verbeterpunt

Het meisje slaapt op de studeerkamer op een matras. Dit voldoet niet aan de eisen die inspectie stelt aan een passende logeerplek.

“Het voelt bij Laan alsof het één grote familie is. Mijn kind gaat er altijd met plezier naar toe”.

ouder

Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1	Oordeel
 Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.	

De zorgboeren vertellen dat ze bij de start van het begeleidingstraject bij Laan al een goed beeld hebben van eventuele risico's van de jeugdige. Ze halen deze informatie uit het kennismakingsgesprek met ouders en jeugdige en uit het functioneringsplan dat door de zorgcoördinator wordt opgesteld.

Tijdens de intake worden de risico's van de jeugdige door de zorgcoördinator uitgevraagd en, tezamen met de voorinformatie van de plaatsende instantie, in kaart gebracht. De zorgcoördinator vertelt dat ze hierbij geen specifieke risico-taxatielijst hanteert, maar wel bewust naar risico's kijkt op het gebied van onder andere (fysiek en seksueel) grensoverschrijdend gedrag, suicidaal gedrag, medicatie en wegloupedrag. Eventuele veranderingen in de risico's komen bij de evaluatie aan de orde.

Bij het inzien van de cliëntdossiers ziet de inspectie dat risico's zijn benoemd in de functioneringsplannen bij de algemene beschrijving en onder de diverse domeinen. Indien relevant zijn hierop doelen geformuleerd. Een jeugdige heeft bijvoorbeeld als doel om met andere jeugdigen samen te werken zonder dat hij boos wordt en te zelfbepalend is. De zorgcoördinator vertelt dat bij de plaatsing van een jeugdige geconstateerde risico's ook meewegen in de keuze van de zorgboerderij, en in de afweging of zorgboeren van Landzijde de juiste begeleiding wel kunnen bieden.

Van zowel zorgboeren als ouders en jeugdigen hoort de inspectie dat jeugdigen goed op de hoogte zijn van mogelijk onveilige situaties op de boerderij. Het is jeugdigen bijvoorbeeld verboden om tussen de koeien en schapen te lopen, tenzij onder begeleiding. Omdat het een waterrijk gebied is met veel sloten ziet Laan erop toe dat cliënten hun zwemdiploma hebben/halen en houden begeleiders goed zicht op waar de jeugdigen zijn. Ook hebben de zorgboeren onderling afspraken gemaakt over het gebruik van groot landbouwkundig materieel op het erf en is er nagedacht over risico's tussen volwassenen en jeugdigen.

Dagbesteding vindt voor beide groepen gescheiden plaats, waarbij er een onderscheid wordt gemaakt tussen volwassenen, jeugdigen en (jonge) kinderen. De hoeveelheid begeleiders en de samenstelling van de groepen sluiten aan bij wat de cliënten nodig hebben. Volgens de zorgboeren is er altijd een BHV-gecertificeerde begeleider aanwezig. Ook al geven alle geïnterviewden aan dat er nauwelijks incidenten plaatsvinden bij Laan, afspraak is dat er bij serieuze incidenten wordt afgestemd met de coördinatoren van Landzijde.

Van de zorgboeren en de ouders hoort de inspectie dat er over het bewaren en toedienen van medicatie duidelijke afspraken zijn gemaakt. Indien een jeugdige medicatie gebruikt dient hij deze bij binnenkomst af te geven aan Laan. Laan bewaart de medicatie en zorgt ervoor dat de jeugdige deze op de afgesproken momenten inneemt (wekkerfunctie).

De zorgboeren vertellen dat zij en de andere medewerkers bekend zijn met de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Afspraak is dat zij bij signalen contact opnemen met één van de coördinatoren van Landzijde. Deze neemt dan eventueel contact op met Veilig Thuis.

Verbeterpunt

De inspectie constateert dat het systematisch in kaart brengen van risico's meer aandacht behoeft. Zo wordt er geen gebruik gemaakt van een eenduidig risicotaxatie-instrument. De zorgcoördinator beschrijft risico's tijdens het opstellen van het functioneringsplan en weegt deze met haar collega's. De regiocoördinator kijkt naar de risico's tijdens de evaluaties. Het is onduidelijk wie tussendoor risico's signaleert en afweegt.

Norm 2.3		Oordeel
	Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.	

De zorgboeren vertellen dat de doelen van de hulp tijdens de intake worden vastgesteld. De zorgcoördinator geeft aan dat dit in afstemming met de ouders en de plaatsende instantie gebeurt. Zij stelt een functioneringsplan met doelen op dat de basis vormt voor het begeleidingstraject. Laan gaat vervolgens met de jeugdigen werken aan hun doelen.

Bij de dagbesteding zijn de doelen vooral gericht op het ontlasten van het netwerk, de sociaal-emotionele ontwikkeling en het bieden van een zinvolle dag-structuur. De zorgcoördinator vertelt dat het functioneringsplan bij de start van de begeleiding na twee maanden wordt geëvalueerd. Jaarlijks vindt een evaluatie van de doelen en het functioneringsplan plaats samen met ouders, de regiocoördinator en in veel gevallen de plaatsende instantie. De inspectie ziet de evaluaties in de cliëntdossiers.

Verbeterpunt

Ook al geven de ouders die de inspectie gesproken heeft aan dat hun kinderen zich bij Laan positief ontwikkelen, toch ziet de inspectie de wijze waarop Laan werkt aan de doelen en de voortgang daarop onvoldoende terug in de cliëntdossiers. Doordat de zorgboeren minimaal rapporteren is niet navolgbaar hoe de jeugdige zich ontwikkelt. De zorgboeren vertellen dat de doelen van de meeste jeugdigen vergelijkbaar zijn waardoor het regelmatig consulteren van de individuele functioneringsplannen niet nodig is. De inspectie verwacht dat Landzijde de zorgboeren meer stimuleert om aan concrete individuele doelen van de jeugdigen te werken, hier inhoudelijk op stuurt en ook toeziet op zorgvuldige registratie in het cliëntdossier.

Verder maakt de inspectie uit de gesprekken met betrokkenen op dat jeugdigen in de meeste gevallen niet deelnemen aan de evaluatiebespreking. Soms is daar een goede reden voor maar in andere gevallen verwacht de inspectie dat jeugdigen actiever betrokken worden bij de evaluatie van de hulp.

Norm 2.4		Oordeel
	Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders	

Van de coördinatoren hoort de inspectie dat er regelmatig contact is met externe partijen die bij de hulp aan de jeugdigen betrokken zijn. Vaak vinden deze partijen het niet nodig om tijdens evaluaties af te stemmen, maar gebeurt dit vooraf telefonisch. Plaatsende instanties, zoals gemeenten, sluiten in veel gevallen wel aan bij de evaluatiegesprekken.

De inspectie ziet in de cliëntdossiers een overzicht van de betrokken hulpverleners en familie. Tevens is zichtbaar welke taakverdeling tussen hen is gemaakt. Van de plaatsende instantie hoort de inspectie dat de coördinatoren van Landzijde bij alle afspraken zijn betrokken en dat het regelen van de financiering een belangrijke taak van Landzijde is.

De zorgboeren geven aan dat zij in de meeste gevallen geen of nauwelijks contact hebben met (externe) hulpverleners van de jeugdigen. Verder vertellen ze dat behandelaren die betrokken zijn bij de hulp aan de jeugdigen niet aansluiten bij de evaluaties. Ook heeft Laan, voor zover de inspectie heeft gehoord, geen contacten met de scholen waar jeugdigen naar toe gaan. Als een jeugdige ook elders hulp krijgt, bijvoorbeeld bij de jeugd-GGZ waar ook een evaluatie van de hulp plaatsvindt, dan is één van de coördinatoren van Landzijde hierbij aanwezig. In de regel lopen de externe contacten via de coördinatoren van Landzijde. De inspectie ziet dit terug in de dossiers.

Aandachtspunt

Laan en Landzijde kunnen de samenwerking met (externe) behandelaren en scholen tijdens het begeleidingstraject meer stimuleren. Onder andere door ze actiever te betrekken bij de evaluatiemomenten.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.2	Oordeel
 De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.	

De personeelssamenstelling op de individuele boerderijen van Landzijde kent verschillen. Deze verschillen zijn bekend bij de zorg- en regiocoördinatoren en zijn medebepalend voor de werktoedeling. Dit wordt jaarlijks door de regiocoördinator besproken bij de evaluatie van de samenwerking. Landzijde heeft bepaald dat de zorgboerderij zelf verantwoordelijk is om kundig personeel aan te nemen.

Voor Laan geldt dat, met uitzondering van de oudste dochter, geen van de medewerkers van Laan een diploma heeft van een zorggerichte mbo- of hbo-opleiding. Wel hebben de eigenaar en zijn dochters de mbo-4-cursus 'Zorg op het Bedrijf' van Landzijde gevolgd en hebben ze inmiddels jarenlange werkervaring opgedaan in het begeleiden van jeugdigen. Ook de twee begeleiders met een nul-urencontract zijn niet in het bezit van een zorg-gerelateerde opleiding, maar doen hun werk onder begeleiding van de zorgboeren.

Laan heeft geen opleidingsplan. Alle medewerkers van Laan nemen wel (verplicht) vier keer per jaar deel aan de door Landzijde georganiseerde netwerkbijeenkomsten, waarvan twee specifiek gericht zijn op jeugdigen. Deelname van medewerkers aan cursussen van Landzijde en/of de Federatie Landbouw en Zorg is facultatief.

Bij ziekte of in noodgevallen is er voldoende personeel om gaten in het rooster op te vangen. In de praktijk komt dit echter weinig voor. De financiële huishouding van Laan is op orde, geven de zorgboeren aan. Landzijde regelt de financiering van de hulp. De zorgboeren geven aan dat als er meer geld binnenkomt dan nodig, dit in de zorgboerderij en in de activiteiten voor cliënten wordt geïnvesteerd.

Landzijde is eindverantwoordelijk als het gaat om de kwaliteit van de zorg. De verantwoordelijke coördinatoren die bij Laan zijn betrokken zijn SKJ-geregistreerd. Daarnaast voldoet Laan aan de kwaliteitseisen die het Keurmerk 'Kwaliteit laat je zien' aan de zorg stelt.

De regiocoördinator geeft aan dat zij de zorgboerderij wekelijks bezoekt, hetzij voor een evaluatie, hetzij voor een kennismakingsgesprek met een nieuwe cliënt. Daarnaast is er frequent telefonisch contact met Laan over hetgeen er op de zorgboerderij speelt en worden de zorgboeren door de coördinatoren gecoacht op hun begeleidingstaken. De regiocoördinator kent de zorgboeren en de jeugdigen het best en staat hen met raad en daad bij, ook bij vragen over het gedrag van jeugdigen. In urgente gevallen en bij complexe casuïstiek stemmen regio- en zorgcoördinator onderling af. Landzijde heeft geen gedragswetenschappers in dienst. Wel heeft Landzijde geregeld dat in bepaalde gevallen een beroep kan worden gedaan op de (gedrags)inhoudelijke deskundigheid van een grote landelijke zorgorganisatie.

De ouders geven aan dat hun kinderen direct na aanmelding bij Laan terecht konden; voor de dagbesteding is er geen wachtlijst, voor logeren wel.

Uit de personeelsdossiers blijkt dat alle medewerkers en vrijwilligers van Laan in het bezit zijn van een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Landzijde stelt daarbij als eis dat de VOG's elke drie jaar opnieuw worden aangevraagd.

Verbeterpunt:

Ook al is door de betrokkenheid van beide coördinatoren van Landzijde de basiskennis op het gebied van zorg geborgd, toch is de inspectie van mening dat de inhoudelijke deskundigheid van de medewerkers van Laan verbeterd kan worden. Er is geen opleidingsplan, geen structureel teamoverleg en er vindt geen intervisie plaats. Daarnaast biedt de cursus 'Zorg op het Bedrijf', die Landzijde verplicht stelt voor beginnende zorgboeren, niet de verdieping die nodig is om aan de soms complexere zorgvraag te voldoen.

De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.

De zorgboeren vertellen dat ze in hun communicatie vrij direct zijn naar anderen maar daarbij wel rekening houden met wat bij een cliënt past. Er heerst een open sfeer op de zorgboerderij, waardoor cliënten zich snel op hun gemak voelen en zichzelf kunnen zijn. Medewerkers geven aan dat ze open staan voor feedback en kunnen voorbeelden geven van situaties waarin ze hebben geleerd van kritiek van ouders of cliënten. Volgens de zorgboeren zijn het vooral de jaarlijkse evaluatiegesprekken met ouders die leiden tot verbeteringen in bijvoorbeeld de begeleiding of de communicatie vanuit Laan.

Viermaal per jaar organiseert Laan zogenaamde koffietafelgesprekken. Tijdens deze gesprekken kunnen jeugdigen aangeven wat goed gaat en wat beter kan. Hier kunnen ze ook ideeën aandragen voor nieuwe activiteiten.

De regiocoördinator vertelt dat ze jaarlijks een boerderij-evaluatie uitvoert. Hieruit komen soms verbeterpunten naar voren die Laan goed oppakt. Zorgboeren en regiocoördinator benoemen dat incidenten die plaatsvinden in het elektronisch cliëntendossier (ECD) kunnen worden geregistreerd. In de praktijk stemt Laan dit echter vooral met zorgcoördinatoren of met een lid van de Raad van Bestuur van Landzijde af. Laatstgenoemde bepaalt de opvolging van het incident en maakt een analyse van aard en frequentie van incidenten die zich hebben voorgedaan bij de zorgboerderijen die bij Landzijde zijn aangesloten. Volgens de zorgboeren vinden er nauwelijks incidenten plaats bij Laan.

Landzijde heeft een cliëntenraad. Op het moment van het toezicht is in de cliëntenraad geen vertegenwoordiging van jeugdigen en zoekt Landzijde actief naar een clientvertegenwoordiger voor jeugdigen.

Verbeterpunten

Ook al heeft Landzijde een incidentenprotocol, de inspectie constateert dat medewerkers van Laan onvoldoende op de hoogte zijn van de criteria voor het melden van incidenten. Ook is onduidelijk wat als een incident wordt aangemerkt.

Een andere verbeterpunt is dat de inspectie van ouders hoorde dat er, afgezien van de haal- en brengmomenten en de evaluaties, relatief weinig tussentijds contact tussen medewerkers van Laan met ouders is. Ouders worden geïnformeerd over bepaalde (acute) situaties maar er zijn bijvoorbeeld geen ouderavonden. Omdat men tevreden is over de begeleiding die Laan biedt aan hun kinderen is er niet direct behoefte aan meer contact. Maar mogelijk dat andere ouders het wel fijn vinden om ervaringen uit te wisselen waar Laan van kan leren.

Norm 3.4**Oordeel**

De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.

Tijdens het interview met de inspectie vertellen de zorgboeren dat ze altijd laagdrempelig benaderbaar zijn voor zowel cliënten als ouders. De ouders die de inspectie gesproken heeft bevestigen dit en geven aan dat als ze het ergens niet mee eens zijn, ze eerst contact zoeken met de zorgboeren. Indien er toch sprake is van een formele klacht dan staat de weg naar de externe klachtencommissie open ook al geven ouders aan dat ze dan eerst met de regio- of zorgcoördinator van Landzijde zouden bellen.

Bij de intake door Landzijde ontvangen ouders en cliënten informatie over de klachtenprocedure. De klachtenprocedure staat ook op de website van Landzijde. In een overzichtelijke brochure worden de verschillende klachtroutes beschreven zodat de klager zelf kan kiezen welke optie hij/zij kiest.

In de procedure staat ook beschreven hoe de rol van de onafhankelijke vertrouwenspersoon is ingevuld. Naast het AKJ (Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg) kunnen ouders en cliënten contact opnemen met een eigen vertrouwenspersoon van Landzijde.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Laan aangekondigd uit op 18 oktober 2022. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Observatie van de interactie tussen zorgboeren, begeleiders en jeugdigen.
- Gestructureerde interviews met:
 - de zorgboeren
 - de zorgcoördinator van Landzijde
 - de regiocoördinator van Landzijde
 - twee ouders van cliënten van Laan
 - Een plaatsende instantie: jeugdconsulent/procesregisseur van gemeente
- De check van acht dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van alle medewerkers die contact hebben met jeugdigen.
- De check van vier dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en -beoordelingen (het functioneringsplan) en de evaluatie hiervan. Hierbij was een medewerker aanwezig. De inspectie heeft zelf de dossiers geselecteerd.
- Rondleiding door een jeugdige over het terrein van Laan waarbij leef- en verblijfruimten zijn geobserveerd.
- Analyse van informatie op www.zorgboerderijlaan.nl
- Analyse van documenten op www.landzijde.nl waaronder:
 - Privacy- en klachtenreglement
 - Vertrouwenspersonen
 - Cliëntenraad

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl